ग्रन्थिकञ्चेन्द्रकेशराजसुदर्शनाः। दण्डोत्पला त्रिवृद्दन्ती जामातृरक्तचन्दनम्। भृङ्गापामार्गकुलका मण्डूकञ्च पलार्द्धकम्। आर्द्रकस्य रसेनाथ गुडिकां संप्रकल्पयेत्। बदरास्थिसमाञ्चैतां भक्षयित्वा पिबेदनु। वारि भक्तं जलञ्चैव प्रातरुत्थाय मानवः। वटी क्षुधावती नाम सर्वाजीर्णविनाशिनी। अग्निञ्च कुरुते दीप्तं भस्मकञ्च नियच्छति। अम्लपित्तञ्च शूलञ्च परिणामकृतञ्च यत्। तत् सर्वं शमयत्याशु भास्करस्तिमिरं यथा। मसूरं वर्ज्जयेदत्र विशेषात् क्षीरशर्करे"।

क्षुधासागररस पु० भेषज्यरत्नावल्युक्ते औषधभेदे "त्रिकटु त्रिफला चैव तथा लवणपञ्चकम्। क्षारत्रयं रसं गन्धं भागैकं पूर्व्ववद्भिषक्। गुञ्जामात्रां वटीं कुर्य्यात्तवङ्गैः पञ्चभिः सह। क्षुधासागरनामायं रसः सूर्य्येण निर्म्मितः"। [अमरः। "अन्नस्य क्षुधितः पात्रम्"

क्षुधित त्रि० क्षुधा + जाताऽस्य तार० इतच्। क्षुधायुक्ते

क्षुधुन पुंस्त्री क्षुध—उन किच्च। म्लेच्छजातौ उज्ज्वल०।

क्षुप मदे सौ० प० अक० सेट्। क्षोपति अक्षोपीत् चुक्षोप "स सदृक्षक्षुपलतः" भा० आ० १७१अ०

क्षुप पु० क्षुप—क क्षु—पक् वा। ह्रस्वशाखाशिफे वृक्षे अमरः। वासुदेवस्य सत्यभामाया गर्भजातपुत्रभेदे। "जज्ञिरे सत्यभामायां भानुर्भीमरथः क्षुपः" हरिव० १६अ०। इक्ष्वाकुपितरि ३राजभेदे च पु०। "आसीत् कृतयुगे तात! मनुर्दण्डधरः प्रभुः। तस्य पुत्रो महाबाहुः प्रसन्धिरिति विश्रुतः। प्रसन्धेरभवत् पुत्रः क्षुप इत्येव संज्ञितः। क्षुपस्य पुत्र इक्ष्वाकुः" भा०आश्व०३अ०। ४द्वारकापश्चिमस्थे ४पर्वतभेदे।

"बभौ रैवतकः शैलो रम्यसानुगुहाजिरः। पूर्वस्यां दिशि लक्ष्मीवान् मणिकाञ्चनतोरणः। दक्षिणस्यां लतावेष्टः पञ्चवर्णो विराजते। इन्द्रकेतुप्रतीकाशः पश्चिमस्यां तथा क्षुपः" हरि० १५७अ०।

क्षुपडोडमुष्टि पु० दोलयति दुल—उत्क्षेपे अच् तादृशोमुष्टिरस्य पृषो० कर्म्म०। विषमुष्टिक्षुपे राजनि०

क्षुब्ध पु०क्षुभ नि०करणे क्तः।१मन्थानदण्डे हेम०। "मुधैव मन्दरक्षुब्धक्षोभिताम्भोधिवर्णना" माघः२क्षोभयुक्ते त्रि०। "पार्श्वोपरि पदे कृत्वा योनिं लिङ्गेन ताडयेत्। बाहुभ्यां धारणं गाढं बन्धोऽयं क्षुब्धसंज्ञकः" रतिम०उक्ते ३रतिबन्धभेदे पु०

क्षुभ सङ्कोचने भ्वा०आत्म०सक०हेट् लृदित्। क्षोभते अक्षुभत् चुक्षुभे क्षोभ्यम्। क्षोभः क्षोभणम् क्षोभी "तानसौ नापि चाक्षुभत्" नाक्षुभद्राक्षसोभ्रातुः" भट्टिः क्षुब्धः क्षुभितः। "क्षुब्धतोया महावेगाः श्वसमानाइवाशुगाः" भा० व० ८अ०। "क्षुभिताः सागराः सर्व्वे" रामा०बा० ६५स०। "चुक्षुभे द्विषतां मनः" रघुः "यदेतदादित्यस्य मध्ये क्षोभत इव" छा० उ०। क्षोभमाणः।

क्षुभ अङ्गचालने वा दिवा० क्र्या० अक० सेट्। क्षुभ्यति क्षुभ्नाति अक्षोभीत्। क्षुभितः। "क्षुभ्यन्ति प्रसभमहोवि नापि हेतोः" माघः। क्षुभ्नातीत्यत्र क्षुभ्ना० न णत्वम्। प्राद्युपसर्गपूर्व्वकस्तत्तद्धोत्यार्थयुक्ते क्षोभे

क्षुभ त्रि० क्षुभ—क। १क्षोभके २प्रवर्त्तके च "मठरारुणदण्डाद्यांस्तांस्तान् वन्देऽशनिक्षुभान्" भा०व० ३अ० "अशनिक्षुभान् तत्प्रवर्त्तकान्" नीलक०।३सूर्य्यपारिषदभेदे स्त्री। "क्षुभया सहिता मैत्री याश्चान्याभूतमातरः" तत्रैव "क्षुभानिग्रहानुप्रकर्त्री देवता" नीलक०

क्षुभित त्रि० क्षुभ—क्त। १आलोडिते, २व्याकुले, ३भीते च हला०। "क्षुभितसैन्यपरागविपाण्डुरे" माघः "महाप्रलयमारुतक्षुभितपुष्करावर्त्तकेति वेणी०

क्षुभ्नादि पा० उक्ते निमित्ते सत्यपि णत्वनिवृत्तिनिमित्ते शब्दगणे सच गणः "क्षुभ्ना नृनमन नन्दिन नन्दन नगर। एतान्युत्तरपदानि संज्ञायाम्प्रयोजयन्ति। हरिनन्दी हरिनन्दनः गिरिनगरम्। नृतिर्यङि प्रयोजयति। नरीनृत्यते। नर्त्तन गहन नन्दन निवेश निवास अग्नि अनूप एतान्युत्तरपदानि प्रयोजयन्ति। परिनर्त्तनम् परिगहनम् परिनन्दनम् शरनिवेशः शरनिवासः शराग्निः दर्भानूपः। आचार्य्यादणत्वञ्च। आचार्य्यभोगीनः। आकृतिगणोयम् क्षुभ्नादिः। "अविहितलक्षणो णत्वप्रतिषेधः क्षुभ्नादिषु द्रष्टव्य "इति भाष्यम्" न भाभूपूकमीत्यादयस्त्वस्यैव प्रपञ्चः" इति कैयटः। पाठान्तरम् "क्षुभ्ना तृन्नृनमन नर नगर नन्दन यङ्नृति गिरिनदी गृह,नमन निवेश निवास अग्नि अनूप आचार्य्यभोगीन चतुर्हायन इरिकादीनि वनोत्तरपदानि (संज्ञायाम्) इरिका तिमिर समीर कुबेर हरि कर्म्मार क्षुभ्नादिः"।

क्षुमत् त्रि० क्षु+अस्त्यर्थे मतुप्। १अन्नयुक्ते उपचारात् २अन्नवत्स्तुत्ये च। "आ तू इन्द्र! क्षुमन्तम्" ऋ० ८,८१,१,"क्षुमन्तं स्तुत्यम्" भा०

क्षुमा स्त्री क्षु—मक्। (मसिना) (तिसी) १अतस्याम् अमरः। "क्ष्मायी विधूनने क्ष्मायां० शत्रून कम्पयति पृषो०। क्षुमा २शत्रुकम्पके त्रि० "क्षुमासि पातयै-